

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГАРМОНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ НАВЧАННЯ З ВИКЛИКАМИ СЬОГОДЕННЯ В СФЕРІ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

О. А. Дюдяєва, ст.викладач,
О. Т. Євтушенко, к. с.-г. н., доцент
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет

Сьогодні екологічна ситуація в Україні значною мірою визначається недостатньою увагою до питань екологізації суспільства, його свідомості, відповідальності та освіти. Саме такий підхід передбачає формування принципово нових цінностей, пріоритетів щодо соціально-економічного розвитку, направлено на раціональне використання природних ресурсів, а також збереження та гармонійне відтворення екосистеми.

Останні два десятиліття в наше життя увійшло поняття Концепції сталого розвитку та все активніше використовуються категорії сталого розвитку: соціальна, економічна та екологічна складові розвитку суспільства. Причому, загрози економічного та соціального характеру мають вплив на стан довкілля, в той час, коли екологічні фактори значно позначаються на здоров'ї та житті людей, а також стан екосистем.

Відповідно до Національної доктрини розвитку освіти України до зобов'язань держави віднесено забезпечення екологічної освіти. Серед основних цілей національного виховання названо екологічну освіту та культуру, з пріоритетними завданнями системи освіти щодо

виховання людини в дусі відповідального ставлення до власного здоров'я і здоров'я оточуючих через створення екологічно сприятливого життєвого простору [1].

Забруднення навколишнього середовища, екологічні проблеми сьогодення зумовлені багатьма чинниками, у тому числі недотриманням та порушенням технологічних режимів, застосуванням низькоякісних проектів, безвідповідальним відношенням щодо використання природних ресурсів. Стан довкілля в Україні сьогодні характеризується подекуди виснаженням природного потенціалу, зростаючим техногенним навантаженням.

Міжнародною спільнотою проголошено освіту як фундамент сталого розвитку [2], а екологічне виховання та підготовка висококваліфікованих фахівців в галузі екології як один із основних і необхідних засобів здійснення переходу до гармонійного розвитку суспільства [3].

Сучасний стан екологічної освіти в Україні потребує сьогодні вдосконалення у контексті європейських вимог, в основу яких мають бути покладені наукові принципи, що діють комплексно в біологічній, технологічній, економічній та соціальній сферах.

Важливим аспектом щодо вдосконалення наявного потенціалу екологічної освіти та забезпечення гармонізації змісту навчання з викликами сьогодення є запровадження таких технологій в економічну діяльність людини, що мають узгоджуватись з можливостями природи, адаптуватись до неї, сприяти збереженню та розвитку екосистем. Такий підхід закладає основи формування правильної екологічної поведінки здобувачів вищої освіти, які, прийшовши на виробництво, своєю діяльністю запобігали б порушенню екологічної рівноваги в екосистемах.

Освітні програми за спеціальністю «Екологія» мають бути зорієнтовані не лише на кращі зразки і міжнародний позитивний досвід, а й на вітчизняні досягнення [4].

Говорячи про напрацювання в галузі екології через упровадження сучасних технологій, що сприяють сталому розвитку суспільства, необхідно приділити певну увагу застосуванню органічних технологій.

Процеси органічного виробництва, виготовлення екологічно безпечних продуктів набувають все більшої важливості та актуальності. Сьогодні до пріоритетних напрямків розвитку вітчизняної економіки держава відносить органічне виробництво.

Все більше споживачів починають звертати увагу на показники якості та безпеки товарів. Вони готові платити більше за безпечну

продукцію, адже традиційне ведення сільського господарства передбачає використання хімічних препаратів, що негативно впливають на довкілля та здоров'я людини. Ідея органічного виробництва запроваджується в багатьох регіонах України, причому на півдні України набуває найбільшого поширення.

Крім того, сьогодні динамічно змінюється національне законодавство в сфері органічних технологій, розробляються гармонізовані з міжнародними та європейськими норми.

Херсонщина активно розвиває органічне виробництво – найбільша кількість агропідприємств області займаються виготовленням органічної продукції в Україні. Розвиток органічного виробництва є одним із пріоритетних і перспективних напрямків в економіці області. Це не тільки сприяє покращенню стану здоров'я жителів, дозволяє зберігати та відновлювати, а також раціонально використовувати природні ресурси.

Для того, щоб майбутні фахівці розуміли важливість органічного господарювання та виробництва екологічно безпечної продукції, необхідно використовувати мультидисциплінарну систему екологічної освіти з наповненням ряду предметів екологічною інформацією. Цей сектор економіки динамічно розвивається, стимулюючи зростання потреби у добре підготовлених кадрах для різних сфер виробництва, в тому числі органічного сільського господарства та переробної галузі. Що має знати молодий фахівець, коли приходить на сучасне виробництво? Обмежене коло питань, в яких має бути обізнаний молодий фахівець-еколог після закінчення закладу вищої освіти: проблеми та перспективи розвитку органічного виробництва; роль органічного виробництва у формуванні продовольчої безпеки; деякі аспекти диверсифікації виробничої діяльності аграрного підприємства через упровадження органічних технологій; маркетинг органічної продукції; законодавство в сфері органічного виробництва, міжнародний досвід; роль підготовки фахівців з органічного виробництва, тощо.

Для розвитку органічного землеробства в Україні, крім удосконалення вітчизняної нормативно-правової бази, впровадження сучасних технологій та новітніх розробок, у тому числі й зарубіжного досвіду, необхідно удосконалити програми екологічних дисциплін з урахуванням зазначеного вище.

Отже, продиктована сучасними економічними та екологічними умовами зміна ставлення до природи має підготувати соціальну та психологічну основу для її поширення на рівні суспільної свідомості для забезпечення умов переходу до нового стилю господарювання,

оскільки органічне землеробство передбачає не тільки нові технології, а й новий стиль життя та філософію існування сучасного суспільства.

Саме екологічна освіта та екологічне виховання як основні засади формування екологічної культури, мають формувати новий «екологічний» генокод [5].

Екологічна освіта повинна надати майбутнім фахівцям відповідний масив екологічних знань, в тому числі в сфері органічних технологій, з метою усвідомлення свого місця та ролі в глобальних екологічних процесах.

Список літератури

1. Національна доктрина розвитку освіти, затверджена Указом Президента України від 17 квітня 2002 року № 347/2002.

2. Преобразование нашего мира [Электронный ресурс]: Повестка дня в области устойчивого развития на период до 2030 года: Резолюция 70/1, принятая Ген. Ассамблеей ООН 25 сент. 2015 г. Организация Объединенный Наций [веб-сайт]. URL : http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=R.

3. Анісімова Г. В., Донець О. В. Екологізація вищої освіти як пріоритетний напрям державної екологічної політики: сучасні організаційно-правові аспекти. URL : <http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/11796/1.pdf>

4. Бондар О. І. Екологічна освіта для сталого розвитку у запитаннях та відповідях. Херсон : Гринь Д. С. 2015. 228 с.

5. Органічні орієнтири освіти [Електронний ресурс]. URL : <http://organic.ua/uk/component/content/article/11-flashnews/4086-organic-ni-orientyry-osvity>.